

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Pest'a Domineca 23 aug. 4 sept.	Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni; ca premiu se dau tablouri pompose. La fia-care numeru se alatura o cöla de romanu.	Pretiuu pentru Austri'a pe jul.—dec. 5 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe jul.—dec. unu galben, pentru tablou trei sfanti.	Nr. 34.	Cancelari'a redactiunii Strat'a sierpelui Nr. 2, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumeratiune.	Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in librari'a dlorn Socecu et comp. in Bucuresci.	Anulu VI. 1870
--	--	--	--------------------------	--	--	---

Publicatiune. *)

Pentru formarea si constituirea societätii cu scopu de a creá unu fondu spre a infintiá unu teatru natiunalu romanu, se va tiené *adunare in dilele de 4 si 5 octomvre 1870 st. n. in Deva.*

Lucrârile acestei adunâri voru fi:

In diu'a de 4 octomvre :

- 1) Se va alege unu presiedinte ad hoc si doi secretari.
2. Comitetul alesu de inteligenti'a din Pest'a, va face reportu despre totu ce s'a facutu in cestiunea fondului de teatru natiunalu romanu pana la adunare; elu va comunicá proiectulu de statute spre a fi studiatu si a se poté desbate in siedinti'a urmatória.
- 3) Se va alege o comisiune de trei membri, la care se voru inserie toti aceia cari voru voí a fi membrii societätii; ea va incassá ofertele séu tacsele ce acesti-a aru depune.
- 4) Se voru luá si alte conclusiuni ce s'aru vedé necessarie.

*) Tóte diurnalele romane sunt rogata a luá in colónele sale acésta publicatiune.

In diu'a de 5 octomvre.

- 1) Comissiunea numita in diu'a precedente va presentá si cetí list'a celoru ce se voru fi inscrišu spre a fi membrii societätii.
- 2) Acestia, si cei ce voru fi contribuitu séu se voru fi inscrišu la comitetulu din Pest'a, voru formá adunarea constituanta, si voru luá in desbatere proiectulu de statutele societätii.
- 3) Dupa desbaterea si adoptarea statuteloru, se va constitui societatea in intielesulu acestora, si se voru alege organele ce se voru fi prevediutu in statute.
- 4) Se voru luá si alte conclusiuni ce s'aru vedé necessarie.

Aducemu acestu programu la cunoscintia publica, si facemu apelu la toti patriotii romani, invitandu-i a luá parte, câtu se póte mai numerosi, la adunarea alu carei scopu este, a pune bazele unui institutu atátu de simtîtu pentru cultur'a si instructiunea poporulu romanu.

Bucuresci ²⁵/₁₃ augustu 1870.

In numele comitetului :

Dr. Iosifu Hodosiu
presiedinte.

Cantecele haiducesci.

(Cetitu de autoru in adunarea de la Naseudu in 8 aug.)

(Continuare.)

Sê vedemu dara cari sunt acele cantece, pentru cari se intentéza procesulu de inmoralitate in contra poporului nostru?

Sê studiâmu cantecele nóstre haiducesci!

Éta unulu dintre cele mai remarcabile: „Mihulu copilulu.“

Balad'a incepe prin a povestí, cum Mihulu,

Paunasiu de codru,
Vatajelu de lotru,

mergea calare in codru, cantandu voiosu. De odata elu observà, câ murgulu seu iucungiurà calea cea óbla si lu-duce totu intre frundje cadiute, pe carâri perdute. Atunce elu intréba de murgulu seu, câ de ce lasa drumulu? Murgulu i raspunde, câ pentru aceea incungiura drumulu, câ-ci acolo se afla patru-dieci si cinci de haiduci viteji sub conducerea lui Ianusiu Ungureanu, vechiulu hotiomanu, si déca acestia aru observá pe Mihulu, l'aru prapadí numai decátu. Haiduculu nostru inse si-invita murgulu a merge pe calea drépta, si desconsiderandu pe cei patru-diece si cinci de haiduci contrari, i raspunde:

Unguru-i falosu,
Nu-i primejdiosu,
Gur'a lui e mare,
Dar nu musca tare.

Ajungându apoi Mihulu la cét'a lui Ianusiu, i dîce cu fala:

Voi copíiloru,
Haraminiloru!
Care s'a aflá,
De va redicá
Buzduganulu meu
Cátu este de greu,
Durduliti'a mea
Cátu este de grea,
Si zealele mete
Cátu mi-sunt de grele,
Acel'a sê via
Cu mine 'n fratía,
Ca se vitejésca,
Numele sê-i crésca!

Ungurii se intrecu, inse nici unulu nu póte sê aredice armele grele ale lui, atunce elu li raspunde cu dispretiu:

Voi misiciloru,
Haraminiloru!
Codrulu mi-lu lasati,
Jugulu apucati,
Câ nu sunteti voi,
Nu sunteti ca noi,
Ómeni de mandría,
Buni de vitejía,
Ci ómeni de glóta,
Buni de sap'a lata!

Apoi Mihulu si-aredica arm'a cu degetulu celu micu si pléca mai departe voiosu.

Ce vedemu in acésta balada? Câ Mihulu nu se teme nici de patru-dieci si cinci de insi, câ dinsulu e unu — erou!

Dar eroismulu nu merita elu óre, ca poporulu sê-lu eternizeze prin poesí'a sa? si poporulu este elu óre de condannatu, déca glorifica asemenea bravure? Acésta gloriificare nu denuncia ea óre simtiulu cavalerescu si eroicu alu acelu poporu?

Decida cei nepreocupati!

Urmatoriulu cantecu va ilustrá si mai bine caracterulu haiduciloru romani, câ-ci acest'a afara de elementulu eroicu, e inspirtau si de iubirea patriei.

Canteculu suna astu-felu:

Sum nascutu pe frundi de fragu,
Ca sê fiu la lume dragu,
Si scaldatu de micu in Oltu,
Sê me facu vitézu de totu,
Si-su frecatu cu busuiocu,
Sê am dîle cu norocu,
Si-am ajunsu unu voinicelu
Cu anima de otielu.
Auleo! ce focu de doru!
Veni-va badea Tudoru,
Sê mai stringa din paduri
Cete mandre de panduri,
Ca s'alunge de la noi
Si pe greci si pe ciocoi.
Frundia verde paducelu,
Cine-a merge dupa elu?
Auleo! me arde foculu,
Ca sê-mi cercu si eu noroculu!
Aoleo, de reu, de bine,
Tîpa sufletulu in mine!

A iesî din codru, a luptá pentru patria, a alungá din tíera pe greci si pe ciocoi! Éta aspiratiunea haiducului romanu!

Anim'a lui si in midiloculu desetului coriloru, parasitu si condannatu póte de toti,

arde numai de dorulu, ca Tudoru Vladimirescu — acestu flagelu alu fanariotiloru si ciocoiloru — sê adune pe toti haiducii din tôte padurile si sê alunge din tíera pe inimicii si pe fíii vi-tregi ai ei!

Dorinti'a principala a haiducului romanu, pentru care típa sufletulu in elu, ca sê-si póta cercá si dinsulu noroculu, este a vedé tíer'a sa curatíta de lipitorile cari i sugu sangele si i scurta viéti'a.

Aspiratiunea lui este patri'a curatu natiunala; visulu lui — cliberarea poporului de sub jugulu feudal.

Arunce cine póte piétr'a osendei a supra represintantiloru acestoru idei; condamne-i cine are sufletu; numésca-i hoti, de va avé curagiu!...

Eu unulu totu-de-una me inchinu ideiloru nalte, natiunale, — ori de unde le audu; si sum gata a iertá pentru ele chiar si pecatele autoriloru ei...

Canta dar poporu romanu cu mandría despre haiducii tei! Imbraca vestmentu de serbatóre la invingerea loru, si plange-li mórtea:

Oltule, pe malulu teu,
Crésca iérba si dudou,
Ca sê pasca murgulu meu!
Oltule, cane turbatu,
Ce víi asié turburatu,
Si cu sange-amestecatu?
Aduci plagii si butuci,
Si capestre de cai murgi,
Si chiar trupuri de haiduci!
Oltule, ríu blastematu,
N'avusi grige de *pecatu*,
Sê 'nghiti trupuri de *voinici*,
Cari au haiducitu p'aici?
Secá-ti-ar isvórele
Si tôte peraiele,
Sê-ti remana petrile,
Sê le calce fetele,
Cá tu n'ai tienutu cu noi,
Si te-ai vendutu la ciocoi!

Audítu-ati cum poporulu acusa Oltulu de unu *pecatu*? Si ce este acestu *pecatu*? Oltulu a inghitítu trupuri de *voinici*, cari ai haiducitu pe acolo.

Asié dara poporulu iubescce multu pe haiducii sei, i numescce *voinici*, si uciderea loru o considera dreptu *pecatu*. Asié dara haiducii luptau in interesulu poporului, la din contra canteculu nu si-ar motivá blastemulu astu-felu:

Cá tu n'ai tienutu cu noi,
Si te-ai vendutu la ciocoi.

Da, lupt'a haiduciloru a fostu isbuenirea simtiului de resbunare alu poporului, carele nu mai potú suportá suferintiele neumane.

E bine, si déca poporulu iubescce pe aceia, carii si-jertfira viéti'a loru liniscita, si alergara la codrii si apucara arm'a spre a-lu aperá, spre a-i recastigá drepturile ce-i competu, spre a nimicá pe adversarii sei, comite elu óre vr'o in-moralitate?

Respunda cei cu consciinti'a liniscita!...
Dar ni se reflectéza acestu cantecu:

Mei crismariu,
Mei fagadariu,
Ada-o vadra de Cotnaru,
Si de plata n'ai habaru;
Cá saraculu candu cinstescce,
Vérsa sange si platesce!

Nu ve spariati de cuvintele „vérsa sange!“ Espresiunea acésta nu insemnéza aice, cá saraculu ar fi ucigatoriu de ómeni. Ea vré sê díca aceea, cá saraculu ar versá *sudori* de sange, lucrandu, pentru ca sê deie dreptulu cui se cu-vine. *)

Déca haiducii romani au fostu ei nescce ómeni fara anima, fara simtieminte umane, nescce hoti simpli, — se va vedé din urmatóri'a balada intitulata „Codreanu.“

Dupa ce Codreanu fu prinsu, lu-dusera la Iasi inaintea Domnului, la divanu. Acolo Dom-nulu lu-intrebà:

Mei Codrene, voinicele,
Spune tu Domniei mele,
Multi crestini ai omoritu,
Cátu in tíera ai hotítu?

Éra Codreanu i respunse:

Domnule, Marí'a ta,
Juru pe Maic'a Precist'a,
Eu crestini n'am omoritu,
Cátu in tíera-am voinicitu;
Vr'unu crestinu de-lu intelniam,
Averile-i impartieam;
Unde vedeam saraculu,
Mi-ascundeam baltagulu,
Si-i dam bani de cheltuiéla,
Si haine de priminéla.

E bine, déca unu omu se jóra cu pietate pe

*) Alesandri pag. 43.

Maic'a précurata, câ elu n'a omoritu nici unu crestînu, adeca romanu, ma din contra impar-tiea cu elu tôte averile sale, câ elu déca vedea vr'unu saracu, si-ascundea baltagulu, si i dá bani de chetuiéla si haine nóue: este elu óre desbracatu de tôte simtiemintele crestinesci si omenesci? este acel'a unu hotiu ordinariu, care jefuesce pe toti ómenii fara diferintia de stare si conditiune?

Unu individu carele a iubitu atâtu de multu popóru, nu merita elu óre, ca si popóru-lu sê-si aduca a minte de dinsulu, ca de unic'a suvenire mangaiósa din mijloculu tem-pestâtiloru trecute? Nu merita elu óre, ca si popóru-lu sê-i aduca tributulu recunoscintiei sale, sustienendu-i memori'a in cantecele sale?!

Binefacerea ori de unde vine, trebue pri-mita cu multiamita!

Si haiducii iubiau *numai* pe popóru, si ureau numai pe straini si pe despotii indigeni.

Éta ce díce mai departe Codreanu:

Éra unde zariam greculu,
Multu mi-ardea sufletulu,
Pan' ce-i reteziam capulu!
In capu man'a câ-i puneam,
La pamentu lu-aduceam,
Capetîn'a i-o taiam,
Si la corbi o juruiam!

Inse pentru ce elu óre urea atâtu de multu pe greci? Mai la vale insu-si ni spune caus'a:

Grecu-i fiéra dusmanósa,
Grecu-i limba veninósa,
Grecu-i bóla lipiciósa!

Éta in câte-va cuvinte justificata nemar-ginit'a ura a Romanului in contra Grecului din Fanaru!

Éta si indemnulu natiunalu, ce impintená pe haiduci a intreprinde o góna continua in contra greciloru!

(Finea va urmá.)

Iosifu Vulcanu.

Mórtea lui Georgiu Síncai. *)

Órele santiesce, sér'a si-intinde
Peste valicele umbrele dorminde,

Pe-o straina cale, unde 'n érba verde
Urm'a omenésca rapede se perde,
Síncai seraculu trece slabu si frantu,
Par' câ vre sê-si caute loculu de mormentu.

Aur'a, ce sioptesce peste munti, campie,
Dulce i desmérda barb'a argintia,
Sórele nainte pana sê apuna,
Mai odata tôte radiele-si aduna,
Si 'ncingêndu cu ele capu-i maestosu,
I tramite inca unu adio gelosu.

Merge in linisce, merge in tacere,
Pan' invinsu de chinuri cade far' potore;
Nime 'n lume, numai nóptea lu-gelesce,
Si cu velu-i negru blandu lu-invelesce;
Mai apoi cu-'nctulu capu-si redicandu,
In tacerea noptii striga suspinandu:

„Ce pecatu am Domne! de 'n a mea viétia,
Nu potui se-am parte decátu de tristétia,
Si ca esilatulu moru pe câli straine,
Fara mangaiare, necantatu de nime;
Ah mi se recesce trupulu mieu slabitu,
Ór'a mortii mele simtiu câ a sositu.

Sê vedu fericita miser'a mea ginte,
A fostu in viétia rug'a mea ferbinte;
Sê vedu renascuta vechi'a ei marire,
A fostu in viétia unic'a-mi dorire;
Si 'n locu de respata ca m'a prigonitu,
In necasuri grele viéti'a mi-am plinitu.

Dara amutiesce limba blastemata!
Gintea, biét'a ginte nu e vinovata;
Dins'a-i mama buna, ce pre toti iubesco,
Si cu mangaiare fiii-si indulcesce;
Ci nascutii vitregi, si degenerati,
Cari me persecvara, ei sunt vinovati!

Sciu, posteritatea recunoscatória,
Pune-va pe grópa-mi blande florióre;
Si pan' va sê custe vr'unu Romanu in lume,
Fi-va 'n pomenire sacru alu mieu nume;
Trista respatare, celoru ce si-sierfescu
Viéti'a si odihn'a gintii, ce iubescu!

Ci déca viéti'a-mi trebue s'apuna,
Si sê lasu aicia gintea mea strabuna,
Fia voi'a-ti santa Dómne-atotpotinte!
Numai mi-asculta rug'a mea ferbinte:
*Unde va sê zaca trupulu mieu recitu,
Sê remana 'n secle nedescoperitu!*

Ca cei, cari facura trista a mea sórte,
Si atâtu de-amara ór'a mea mórta

*) Din colectiunea autorului, aparuta dílele tre-cute sub titlulu „Poesia si prosa.” Red.

Prin tardfe vaiuri si caintie-amare,
Sê nu mi conturbe dulcea repausare!⁴
Sîncai seraculu astfeliu cuventà,
Candu dorerea-adunca graiulu i necà.

E linisce muta . . . totulu dormitéza,
Pintre nori de cétia lun'a naintéza,
Stelele 'mpregiuru-i, ca mfi de lumine,
Respandescu a sale radie blande, line;

Pergolesi.

— Schitia artistica. —

I.

Déca cine-va, in ultim'a dî a lunei lui septemvre in anulu 1735, ar fi mersu tardfu prin *via felica* in Roma, acel'a vedea intro casa vechiasi mica stralucindu inca obscur'a lumina prin tristele geamuri ale unei mansarde, pe-

Unu barbatu se aplecà, aredicà manusi'a, si o ascunse iute in busunariulu seu. („Cavalerii nopti.“, pag. 116.)

Nu se-aude mierl'a dulce viersuindu,
Numai buh'a noptii sbóra retécindu.

Unu greu gemetu rumpe tainic'a tacere,
Palida decade un'a dintre stele,
Martirulu natiunii, Sîncai 'n suspine
Curma-a sa viétia, necantatu de nimè;
Dar unde repausa trupulu lui recitu,
E si fi-va 'n secle nedescoperitu.

Iustinu Popfu.

candu in totu giurulu vecinii zaceau deja in somnulu celu mai adancu.

Pe piscurile cetâtii eterne zacea o atmosfera inadusîtoria, si nori tempestuosi acoperiau multu adoratulu azuru alu ceriului italianu de nôpte. Numai arare ori lun'a curiósã, rosîa ca o tortia a mortii, priviã prin masele de nori ce se rupeau, luminandu astfeliu pentru unu momentu straniile figure de pétra, cari acoperiau frontispiciurile anticeloru locuintie si pe cari

cine-va asemenea unora fantasmelor le privește cu orîre. Tacerea acésta nocturna o intrerupea singurul numai unisonul zureitului al unei fontane saritórie din strad'a laterala, a carei raze de apă isvoriau din gur'a unui delfin. În tóte acestea zacea unu ce vastu și amortîtu, și strai-nulu întârziatu nu putea evitá o orîre internă, cugetandu la barbatulu acel'a, care la o óra atátu de neusuata, luminatu de trist'a radia a unei lumini obscure, încă nu-si cautase patulu de repaus.

Barbatulu acest'a erá, dupa cum constata exteriorulu seu, nu multu preste dóue-dieci de ani. Abundanti'a bucelorului lui stralucinde și negre, și ardórea tenebrósa a ochilorului lui tradau, cá este de origine sudica. În fati'a lui frumoása, mai cá de o femeia, putea cine-va observá o trasura de melancolia profunda, care i dá o expresiune cu totul strana. Ar fi potutu crede cine-va, cá junele acest'a deja este lovitul în modulu celu mai simtîbilu de man'a unei fatalitati adversarie.

Ochii lui nemiscati erau atîntiti pe nesele note ce zceau înainte lui. Man'a lui cea stanga, ce tienea violin'a și arculu, i caduse pe sinu, pecandu cea drépta serviá de radiemu buclatului seu capu. În tóta fiinti'a acésta nu se vedea nici o miscare. Fórté usioru putea cine-va fi sedusu a crede, cá barbatulu acest'a a incrementu în positiunea acést'a profundu meditatória, și cá intr'insulu nu se mai afla nici o suflare de viétia. Dara deodata unu tîpetu cutremuratoriu vibrá în spatiulu angustu, și desteptá pe junele barbatu din visurile sale, asié încátu spariatu se scolá de pe scaunulu pe care si sidea. Privirea lui mai antáiu se atînti spre violin'a, care cu córdele ei rupte zacea pe pamentu; ea scapase, fara ca sê fi potutu elu observá, dintre degetile lui și cadiendu córdele rupendu-se causara acelu tonu plinu de orîre.

Unu suspinu adancu ridicá pieptulu barbatului june și unu cuventu de dorere sborá linu de pe budiele lui. Dupa aceea stinse iute luminara arsa mai de totu, și unu patu tare primí membrele lui pentru putînele óre, cari se stracurau pana la prim'a aureola a crepusculei de diminétia.

II.

Conservatoriulu de musica din Neapolea nu avu nici odata unu scolariu mai recunosctoriu, decátu pe Giovanni Battista Pergolesi. Inzestratu cu unu simtiementu poeticu și cu o fantasía vivace, elu erá susceptibilu pentru arte, și secretele ei cele mai afunde i erau deschise.

Deja ca copilu elu sciea scóte din córde tonuri magice; de si elu nu avea nici o idea despre siarlatanerile și artificiositatiile virtuosilor din dílele nóstre, cari rapescu urechi'a la admiratiuni, dara anim'a o lasa rece; totu-si elu erá maiestru pe instrumentulu seu; și acolo unde erá vorba de a escitá, prin melodie originale și profunde, lacrimi în ochii acelorului ómeni cari erau capabili de dinsele, acolo încă nu-si aflá unu rivalu ce ar fi potutu emulá cu dinsulu.

Dara spiritulu seu infatigabilu lu-conduse și la creatiuni proprie. Geniulu seu si-incercá mai antáiu auriile sale aripi în melodie pline de spiritu ce isvoriau din adanculu animei sale. Inca de pe atuncea inbetranindulu Durante, profesorele lui profetiá, cá elu odinióra va fi numitu între corifeii patriei sale. Prin medilocirea acestuia cáte-va opere de alc lui Pergolesi fura represintate pe teatrele din Roma și Neapole, aflandu acolo o recunoscintia demne de ele. Deja numele junelui incepuse a resuná prin cetátile Italiei, și sperantie nici decum neconsiderabile se aduceau în combinatiune cu aparinti'a acésta placuta.

Meditandu inse Pergolesi a supra rigidelorului forme, în cari se aflá pe atuncea imbracata music'a și cu deosebire cea dramatica, atuncea elu simtiea, cá cerculu acel'a, în care se întorcea elu pana atuncea, erá pré angustu, și cá elu posede destula fortia a rumpe funebrulu eventualiu și a scóte la lumin'a dílei aurulu curatu. Cu pacientia și cu resignatiune priviá elu cum trecu anii, sperandu cá în fine va sosí timpulu în care elu si-va poté realisá planurile sale.

Profesorii de la conservatoriulu neapolitanu demisiunara pe junele barbatu. Acest'a, condusu de o presimtire secreta, si-alese Roma de domiciliu, unde elu prin instructiuni musicale se hraniá cum putea. Acolo elu erá pré bine cunoscutu sub numele de „solitariulu mucantu“, care compune nisele opere mici fórté delicióse, dara despre planurile lui sublime n'aveau nici o idea.

Durante inse, care cunoscea pré bine spiritulu tinerului, sciù prin influinti'a sa sê o aducá acolo, ca una din cele dóue opere cu cari avea sê se deschida noulu teatru din Roma, sê i se predea lui Pergolesi. Acésta erá aceea ce elu voiá si ce a asteptatu elu asié de multu. Fara întârziare elu se apucá de lucru pentru ca prin acésta elu sê-si fundeze glori'a numelui seu și eliberarea artei din catenele apasatórie ale unorului regule pedantice. Melodiile cele mai intime, fara artificiositate, isvoriau din pieptulu seu; și tóta atentiunea lui

erá indreptata intr'acolo, pentru ca sê afle es-
presiunea adevărată. Din dî in dî opulu lui
crescea totu mai tare si candu Pergolesi finise
ultimulu numeru, atuncea elu dîse intru sine:
„Totu ce am avutu in interiorulu meu, am sa-
crificatu in partitur'a acésta, preste fia-care
acordu planéza spiritulu meu.“

Probele anunciau rezultatele cele mai stra-
lucite, si chiaru Duni, care compuse cealalta
opera, asigurà cã music'a lui nu póte emulá
nici intr'unu modu cu aceea a lui Pergolesi.

Astfelu noi vediuramu pe junele la ince-
putulu schitiei acesteia.

Prob'a generala, care durase pana tardû
in nópte, se finise si Pergolesi statea inca plinu de
impresiunile ce i le causase ascultarea operei
sale proprie. Cu totu dreptulu elu potea fi se-
riosu, candu cugetá la diu'a de mane. „Nero-
nele“ lui Duni deja vediuse lumin'a lampeloru.
Totulu erá acuma incordatu de atentiune pen-
tru creatiunea lui. De acea elu nici nu se potea
uitá la music'a sa, fara ca sê fia cuprinsu de
óresi-care oróre; ea avea sê fia pótr'a funda-
mentala a renumelui lui, punctulu verticalu alu
activitâti lui, inceputulu unei nóue epoce pen-
tru arte.

(Finea va urmá.)

I. G. Baritiu.

Cantece poporale.

(Din pregjurulu Caransebesiului.)

VI.

De s'ar aflá cine-va,
Sê-mi iá dorulu cu man'a,
N'asiu cautá ce i asiu dá,
Guriti'a i-asiu sarutá,
Guriti'a si buzele,
Ochii si sprincenele,
Peptulu cu margelele.

VII.

Bela nalta si subtîre,
Sara ochii cui te tiene;
Numai nu te tiene bine,
Cã te tiene pré din scurtu,
De nu potu sê te sarutu.
Sarutá-te-asiu, sarutá,
Sarutá-te-asiu adormita,
Te-i tiené inceluita.
Desteptá-te-asiu cu jorditi'a,
Mi-i blastemá cu guriti'a.

VIII.

Luai arculu si-o sagéta,
Ca sê tragu in mandr'a nalta.
Mandruti'a mi se grabi,
Si din guritia-mi grai:
June! nu me sagetá,
Cã nu sum eu vin'a ta,
Ci-e de vina maic'a mea,
Cã m'a facutu frumosiea.

IX.

Rondunica a tiei mele!
Spune tu maicutiei mele:
Vestmintele mele tôte,
Nici de cum sê nu le póte.
Nici le tiona, nici le venda,
Ci pe spini sê mi-le aprinda.
Sê 'nvetie maicutiele:
Cum sê dea fetitiile
Dup' unu cane de paganu,
De frica sê-i dîci jupanu.
Jupanulu draculu i-o dîce,
Cã n'are pane sê mance.

X.

Mandra dupa valea séca,
En dî cuculu sê taca
Cã-ci eu-i dîcu: cucule taci, —
Elu se muta 'ntr'alta copaciu,
Si resfira penele,
Ca mandr'a sprincinele.
Eu-i dîcu: nu mai cantá,
Elu nu vré a incetá,
Si resfira din coditia,
Ca beluti'a din cositia.

XI.

Frundia verde de pe balta,
Draga-mi e beluti'a nalta;
Cea nalta si sprincenata.
Vine 'nluntru nestrigata,
Siede 'n póla-mi nechiamata
Si-mi dá gura nesticata.

XII.

Sê moriu astadi, sê moriu mane,
Toturoru le pare bine.
Numai mie-mi pare reu,
Bela dupa omulu teu,
Cã-lu am stapanitu si eu.
Vr'o duoi ani si jumetate,
Si mi-ai fostu cu dereptate.

Culese de

Nicolau Vladu.

S A L O N U.

Conversare cu cetitóriele.

-- Pesta 1 septemvre. --

..... Si éta-me-su ér a casa... in solitari'a mea camera redactiunala... In giurulu meu totu acele-si figure tacute... pe strada totu acele sgomotu de trasure... in apropiarea mea totu acele sunete de fortepianu... Ah! multu mai frumosu mi-au sunatu mie in septemanile trecute sióptele frundiiloru din codrii!... Ah! multu mai dulce mi-a parutu susurulu misteriosu alu undeloru Somesiului din Transilvani'a...

Au disparutu tóte... ca unu visu frumosu... Si din tóte nu mi-a remasu decâtu numai unu micu buchetu de flori vescedíte, ce stâ tristu si gelindu pe mé-s'a mea de scrisu...

Me uitu la acestu buchetu, si mi-aducu a minte de acele mominte, in cari — parasitu de secile ingrigiri redactiunale — lu-compusesemu pe pisculu unui munte, la a carui picióre unu sprintenu riurelu sioptea floriloru cuvinte misterióse; éra eu incantatu de farmeculu prospectului poeticu lasasem cursu liberu fantásiei mele, si... uitasem pe unu momentu, câ in lume existe si — politica...

* * *

Dar acuma?...

Ori unde privescu, nu vediu altu ce-va, decâtu politica. Més'a mea e plina de diuarie politice, paretii sunt acoperiti cu cartele cele mai nóue ale resbelului... De iesu la strada, impartítorii diuariiloru locale mimbria telegramele cele mai nóue de pe campulu resbelului... De convinu doi trei ómeni, sujetulu conversatiunii loru este de siguru cutare si cutare batalía nóua...

Tóta lumea vorbesce acuma despre resbelu si nimene nu se mai intereséza de nimica afara de — telegramele cele mai nóue.

* * *

O fóia umoristica de aice caracteriséza fórte nimeritu acésta situatiune, ce face pe ómeni nervosi. Ea publica o caricatura, in care o pilaritia, sidiendu in piatia langa pómele sale, cetesce unu diuaru; unu blastematu de copilu vediendu, câ pilariti'a e cufundata in cetirea diuariului, vré sé fure nesce póme, si si-intinde man'a sé scótia vr'o dóue, — inse din intemplantare si elu are in ceealalta mana unu diuaru, si zarindu intr'insulu unu telegramu nou, uita pómele pilaritiei, si stâ cetindu — cu man'a intinsa dupa póme. Unu sergiantu, care observa la spatele copilului intentiunea acestuia, vré sé-lu prindia; si-intinde dar man'a spre elu, inse cu ceealalta mana tiene si dinsulu unu diuaru, pe care lu-cetesce cu atentiune...

* * *

Cum se va terminá cumplit'a drama sangerósa?

Care va 'nvinge in urma: francesulu séu prussianulu? Éta intrebárele stereotipe, la cari toti respundu, si la cari nimene nu póte sé respundia!

* * *

Unii dícu, câ francesii nu potu sé invinga, câ-ci generalii loru sunt totu nesce ologi. Celu-ce a declaratu resbelulu in Berlinu e *surdu* (Le Sourd,) supremulu comandante a fostu unu *bou* (Leboeuf,) *Mac-Mahon* e facutu deja *macu*, si acuma tóta speranti'a francesa s'a cufundatu intr'unu *bazenu* (Bazaine,) unde unu *tusiu* (Trochu) nu folosesce nimica, si câ dreptu a avutu Bismarcu, candu a dísu câ resbelulu presinte va constá doi — Napoleoni.

* * *

Éra altii respundu, câ *Mac-Mahon* este unu *macu*, care a facutu sé *adórma* nitielu ingamfarea prusésca; cumca Bazaine a produsu, câ *Stainmetz* si-acuma *Sta in Metz*; câ *Bismarcu* acusi va fi numai *Semelmarcu*, ma si din asta va cadé, câ-ci nu va mai avé nici — *Semeln*, cari in romanesce la Bucuresci se numescu — *fransele*, — adeca Bismarcu va fi *frantu* in dóue, si-atunce din elu va fi numai unu *Marcu*, din care apoi francesii voru face unu *arcu* de triumfu, prin care voru intrá in *Berlinu*.

* * *

Inse numai *linu*, — reflectéza la acést'a prussofilii, — câ-ci la inceputulu *Berlinului* i ascépta unu *ursu* (Beer,) care pe atunce va invetiá sé vorbésca — *rusesce*.

* * *

— Napoleonu III, dícea dílele trecute unu cetitoriu de diuarie — a patítu chiar ca Napoleonu I.

— Cum asié?

— Napoleonu I a atacutu Prussi'a cu maresialulu *L'âne* (asine,) — éra Napoleonu III atacá cu maresialulu *Leboeuf*.

* * *

Sermanulu *Leboeuf*! Elu intru adeveru e taiatu in dóue. Acuma tóte diuariile i scriu numele asié: *Le boeuf*, (boulu.)

* * *

Prussianii inaintéza, francesii totu se retragu, inse pentru aceea dinsii totu nu desperéza, ci canta, dantiéza si glumescu.

Corespondintele unui diuaru francesu, pe candu in giurulu seu glóntiele fluerau cumplitu, sciea o poesía umoristica pentru — amant'a sa; dar pe candu o terminá, unu glontiu i o furá din mana, si elu se uitá in aeru si díse:

— Ce glontiu complexantu! In locu de capulu meu, mi-a dusu numai o poesía — rea.

* * *

— Ce copii de smei mai sunt prussianii!
 — Pentru ce?
 — Totu invingu...
 — Dar inca ce invingeri!
 — Cumplite!
 — Da, da, — si dupa lupt'a cea mai de pe urma regele a versatu *lacrima de dorere*, vediendu — biruinti'a cea mare.

* * *

— Totu-si prussianii sunt tari, — par' cá toti-su de feru.

— Acusi voru fi de feru batutu.

* * *

Dar noi ridemu, glumimu, in locu sê plangemu si sê ne inforâmu, cá in secolulu presinte — care sê numesce alu civilisatiunii — se comitu maceluri atâtu de cumplite, de cari nu vomu gasi decâtu numai in secolii obscuri ai barbarismului.

Noi ridemu si glumimu, pana candu sangele nostru, *sangele latinu*, curge in peraiie pe campiele de batalia ale Franciei.

Noi ridemu si glumimu, cá-ci noi sperâmu... .

Pst!... Nu suntemu fóia politica... .

Resbelulu, onorabile cetitórie, e unu reu nec sariu... . E ca fulgerulu — ce curatiesce aerulu... .

Numai de s'ar ivi in fine curcubeulu, ce anuntia linisce, pace, si — fericire!... .

* * *

Sciti, candu mi-mai place curcubeulu?

Cand u in colorile sale preponderéza aceste trei: *rosiu, galbenu, si vènetu!*

Speru, cá consimtîti!

Sosifu Vulcanu.

Societatea academica romana.

Bucuresci, 21/9 aug. 1870.

Societatea academica romana a tienutu pan'acum siese siedintie.

Siedinti'a prima de la 13/1 aug. a fostu mai multu numai o siedintia de deschidere a sesiunii anului curentu 1870.

Dintre membri au fostu presenti numai cinci, si a nume domnii: A. Treb. Laurianu, A. Papiu Ilarianu, Ios. Hodosiu, G. Sionu si I. Caragiani.

Fiindu cá presedintele Societâti, I. Heliade Radulescu, demissionase, ér vice-presedintele T. Cipariu a anuntiatu cá, fiindu morbosu, nu va poté veni la Bucuresci, asié dlu Laurianu, ca secretariu generalu si ca membru mai inaintatu in etate, a ocupatu scaunulu de presedinte si, salutandu pre membrii adunati, a dechiaratu sesiunea anului 1870 de deschisa. A facutu apoi o scurta relatiune verbala despre lucrârile delega-

tiunii din anulu espiratu, aretandu, cá fondulu Societâti suie asta-di aprópe la 200,000 lei, si cá din dictiunariu si glossariu s'au tiparitu cinci cóle, si s'au tiparitu si analele Societâti pana la sesiunea anului curentu.

Acésta comunicatiune s'a luat u spre sciintia si pana ce delegatiunea, conformu regulamentului, va dá Societâti raportu formalu in siedintia plenaria.

Dlu Hodosiu, ca si in anii trecuti, s'a alesu secretariu ad hoc, si s'a insarcinatu cu redactarea processelor verbale.

A dóu'a siedintia s'a tienutu in 15/3 aug.

La acésta siedintia a luat u parte si domnii Baritiu si Massimu, cari in acea di diminéti'a sosisera la Bucuresci.

Presedintele Laurianu comunica, cá dnii Romanu, Babesiu si Urechia l'au insciintiatu, cá preste pucine díle voru sosi aici spre a luá parte la siedintiele Societâti.

Dupa sosirea acestoru domni membri, Societatea va fi in numeru de a poté tiené siedintia plenaria.

Pan'atunci, membrii presenti, conformu statuteloru, s'au declarat u intruniti in sectiune filologica, si au luat u in discussiune proiectulu de dictiunariu lucratu de comisiunea numita anulu trecut u.

Dlu Laurianu, presintandu sectiunii proiectulu de dictiunariu, a desvoltatu principiile urmate de comisiune in lucrarea dictiunariului. A nume cá: corpulu cuvinteloru remane intregu; derivatele nu causédia modificare in corpulu cuvinteloru; tipulu verbului se pune in infinitivu; la verbele neregularie, precum si la cele de a II. si III. conjugatiune, se insémna timpurile primitive; la verbele de I. si IV. conjugatiune, cari formédia presentele in *ediu* séu *escu*, se insémna acésta forma; si altele cari se voru specificá in prefatiunea dictiunariului.

Lucrarea preste totu este pré-indestulitória; sectiunea intréga o a admiratu, si a felicitatu pre auctori.

Discussiunea generala, la care au luat u parte toti membrii, s'a inwertitu mai multu a supr'a cestiunii: déca in dictiunariu sunt de a se admite ori ba cuvinte cari asta-di nu sunt inca in usu la Romani, si despre cari nici nu se poté presupune cá se voru introduce vre-odata? Si apoi a supra terminatiunii *ione* in locu de *iune*, precum: *natione*, *ratione*, etc. cestiunea a remasu a se decide la cuvintele respective; si lucrarea s'a adoptatu in unanimitate de base la desbaterea speciala.

In siedintiele III., IV., V. si VI. a urmatu desbaterea speciala, si va urmá inca in vre-o cinci, siese séu si mai multe siedintie.

Desbaterile sunt fórt e interesante si instructive, precum se va vedé din publicarea processelor verbale.

De la siedinti'a V. inainte a inceputu si dlu V. A. Urechia a luá parte la lucrârile Societâti. In totulu sunt optu membri presenti acum.

Totu in acea siedintia s'a adoptatu unu programu de lucrâri, care se resune in urmatóriele: 1) desbaterea proiectului de dictiunariu, care este la ordinea dílei; 2) reportulu delegatiunii despre lucrârile ei din anulu espiratu; 3) cerceterea compturiloru anului trecut u; 4) facerea budgetului pre anulu viitoriu; 5) cetirea discursului de receptiune a dlui Sionu, si cetirea respunsului dlui Urechia la discursulu recipiendariului; 6) cetirea discursului de receptiune a dlui Cogalni-

atrasede atentiunea tuturor. Dar mai alesu soci'a maresialului observà acèsta, si ea la finea prandiului faci atentu pe barbatulu ei. Maresialulu numai ridea la suspiciunile nevetei sale, cã adeca servitoriulu jóca unu rolu falsu, — in urma inse totu-si lu-arestà. — Atunce apoi se adevèri, cã servitoriulu a fostu unu oficieru prussianu.

** (Amazone moderne.) Par cã traimu in timpulu lui Alesandru celu Mare, foculu batalieloru cucerese si fragedele anime ale femeiloru. Diuariele anuncia, cã in ambelantuni beligerante se gasira femei, cari deciseru a prinde si ele arm'a, si a merge pe campulu resbelului pentru sustinerea si aperarea onorei nationale. Generalii francesi si in acèsta afacere fura mai compesanti, decãtu prussianii. Abie donmisiór'a d'Albert Navailles (contes'a Bernadotte) esprimà dorinti'a sa, cã vró sê intre la vênatorii calareti, oficierii o salutara in giurulu loru cu multa respectu. Èr din contra Minna Hânzel. cantarètia de operette in Berlinu, facèndu unu apelu catra sororile sale pentru formarea unu regimentu de amazone, si reusindu a adunà vr'o cinci dieci de „eroine“, candu se presintà cu trup'a sa la Vogel v. Falkenstein, acesta li respunde: „Duceti-ve si aveti grige de raniti!“ Esprimèndu-ne cu sinceritate, si noi credemu, cã scam'a alinatória de suferintie e mai conveniabila pentru manile gingasie ale femeiloru, decãtu sabi'a omoritória.

** (Premiu frumosielu.) Unu diuarieu francesu, ce apare in Besançon sub titlulu: „Le jour“ (diu'a) a anuciatu intr'unu numeru mai noú alu seu unu premiu de unu milionu de franci pentru acel'a, care va prinde pe rogele Prussiei, — èr pentru fia-care principe germanu (si de acestia sunt o multime) va plati câte trei sute de mii de franci.

** (Batali'a de la Metz) a produsu cumplite daune in armat'a prussésca. Èta o mica relatare, compusa dupa isvoru germanu. In alu sieptele corpu de armata, din alu 13-le regimentu de infanteria au remasu 18 gregari si unu oficieriu; din alu 73-le, 44 gregari si trei oficierii; din alu 27-le 8 gregari; din alu 7-le 19 gregari si 2 oficierii; din alu 15-le 12 gregari si 6 oficierii; in primul corpu de armata din alu 10-le regimentu de dragoni a remasu 18 gregari si 4 oficierii; din alu 44-le regimentu de infanteria 32 gregari; in alu diecele corpu din regimentulu alu 10-le de infanteria au remasu numai 8 ómeni, inse nici unu oficieriu. Asié dara francesii au datu prussianiloru unu revansu in cumplitu pentru perderile de la Weissenburg si Wórtli.

** (Perderile prussianiloru) sunt cu atãtu mai infricosiate, cu cãtu armat'a loru e compusa din mai multi parinti de familia decãtu a francesiloru; ma amu poté sê dicemu, cã armat'a francesa consta mai alesu din ómeni nensorati. In armat'a germana acuma se afla (afara de Hanover'a) 327,860 parinti de familia, si statulu numai pan'acuma are sê se ngrigésca de 260,400 de muieri, si de 470,5540 de copii, cã-ci barbati si parintii acestora fiindu dusi pe campulu de batalia, au remasu fara nici o sprigióna. Dar dupa batalia, câte veduve si cãti orfani voru mai fi?!

** (In camera Franciei) dílele din urma se tienura mai multe siedintie sgomotóse. Unu deputatu din stang'a estrema, cu numele Ordinaire, a propusu ca

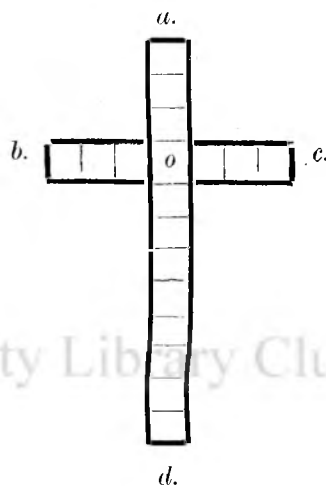
imperatulu Napoleonu sê recompenseze tiér'a pentru daunele enorme, ce i-a causatu prin acestu resbelu. E de insemnatu, cã deputatulu amintitu a numitu in discursulu seu pe imperatulu numai asié: „Domnulu Ludovicu Bonaparte!“ Se intielege, cã propunerea s'a respinsu.

Gâcitura de semne.

De Elen'a Ivascu n. Bozinca.

;e la X eo i ŝu o o = a. u ** u i. ? e: ** e ** e — a o — o e,
: a. u ? X a; 'a ** ui; o = o: ** e ? ' X o a : a X u - i ? Δ e; ju o á,
: a; u ** e, ea e o á * * oi' a : e ** ui : e ! u = ai ŝa o e,
: a; u ? a. ŝ' a ; e o e X ŝa ŝe ; e : o i = a ŝi. ea:
A: u : a; ŝi o a. i' a ? e ? — ui u = '. ; o e o i,
ŝu — o a * * u ** e o o = a. e = ai : o e; ; a o ? a X e o i?!

Deslegarea gâciturii din nr. 28.

Deslegare buna primiramu do la domnii Georgiu Popoviciu, Nicolau Vladu, si Teodoru Crisanu.

Post'a Redactiunii.

Braila. Dlu P. Tablourile s'au tramisu de multu tóte pe Dunare sub adres'a dtale. De cumva n'au sositu inca, binevoiti a ne insciintiá.

B.-Comlosiu. Aseptãmu cea de multu promisa. Salutare si sanetate!

Dsiórei A. B. Dorinti'a esprimata se va implini in septeman'a vfitória. Portretulu — pré bucuros, de si originalulu va invidiá sórtea lui.

G. S. Dta cugeti, cã noi nu ni potemu gasi petrecere mai placuta, decãtu a corege manuscriptele rele ale altora.

Suplementu: „Cavalerii noptii“ tomulu I, cõl'a VIII.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. Piat'a Pesciloru, Nr. 9.